

THE ACADEMY OF MANAGEMENT
AND ADMINISTRATION IN OPOLE

**ROZWÓJ SPOŁECZNO-
GOSPODARCZY REGIONÓW:
STRATEGIE, MODELE, INNOWACJE**

**SOCIO-ECONOMIC
DEVELOPMENT OF REGIONS:
STRATEGIES, MODELS, INNOVATIONS**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНІВ:
СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ, ІННОВАЦІЇ**

THE ACADEMY OF MANAGEMENT AND ADMINISTRATION IN OPOLE

***ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY REGIONÓW:
STRATEGIE, MODELE, INNOWACJE***

***SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF REGIONS:
STRATEGIES, MODELS, INNOVATIONS***

***СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ:
СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ, ІННОВАЦІЇ***

Monograph

Edited by **Mykola Ohienko**
Tadeusz Pokusa

Opole 2021

ISBN 978-83-66567-36-8

Socio-economic development of regions: strategies, models, innovations. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2021; ISBN 978-83-66567-36-8; pp. 360, illus., tabs., bibls.

Editorial Office:

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu
45-085 Polska, Opole, ul. Niedziałkowskiego 18 tel.
77 402-19-00/01 E-mail: info@poczta.wsza.opole.pl

Reviewers

prof. dr hab. Marian Duczmał, prof. dr hab. Volodymyr Lagodiienko

Editorial Board

*Mykola Ohiienko, Tadeusz Pokusa, Alona Ohiienko,
Kateryna Razumova, Nadiia Vasilenko, Liudmyla Matokhnyuk*

Publishing House:

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu 45-085
Polska, Opole, ul. Niedziałkowskiego 18 tel. 77 402-19-00/01

200 copies

Authors are responsible for content of the materials

ISBN 978-83-66567-36-8

© Authors of articles, 2021

1.1. Ways to increase the efficiency of management of physical culture and sports in the Nikolaev area

Шляхи підвищення ефективності управління сферою фізичної культури та спорту в Миколаївській області

На сучасному етапі в Україні постає питання формування якісного підґрунтя для розвитку інфраструктури фізичної культури та спорту всіх рівнів. Спорт є одним із важливих засобів міжнародного культурного обміну, він може створювати умови для консолідації України та активізувати соціально-економічний розвиток держави.

Досвід різних країн свідчить, що сфера фізичної культури та спорту потребує теоретичного й практичного обґрунтування механізмів управління. Задоволення потреб населення у руховій активності та формуванні здорового способу життя не можливо реалізувати на сучасному етапі без пошуку нових форм, технологій і методів спортивно-оздоровчої діяльності.

Науково обґрунтоване застосування нових підходів до організації фізкультурно-спортивної діяльності серед різних груп населення сприяє розвитку спорту, його популяризації серед населення, особливо серед молоді.

Можливість якісних змін у розвитку фізичної культури та спорту країни сьогодні багато в чому обумовлюється рівнем реалізації Закону України «Про фізичну культуру і спорт» (1993), Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту, затвердженої Указом Президента України від 28 вересня 2004 р., № 1148/2004, Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, затверджена Кабінетом Міністрів від 9 грудня 2015 р. № 1320-р. А також рядом цільових програм як всеукраїнського рівня, так і регіонального, а саме: Програма розвитку фізичної культури та спорту в Миколаївській області на 2019-2022 рр. [9] та Міська програма «Фізична культура і спорт» на 2019-2021 рр. [6].

Значний внесок у розвиток теорії і практики управління сферою фізичної культури та спорту здійснили такі науковці: Галкин В., Друкер П., Еншин М., Жданова О. [4], Жолдак В., Золотов М., Обожина, Д., Переверзіна І., Починкін А., Сейранов С., Сериков Г.Н., Степанова О.Н.

Серед вітчизняних дослідників можна виділити наступних: Гадайчук Д. [1], Гасюк І. [2], Городинська І. [3], Заярний О., Ілляшенко С., Кузьменко О., Лукашук В., Мічуда Ю.[7], Павелко А., Площинська А., Приходько В.,Чередник Р., Чеховська Л. та ін. Ці питання частково висвітлені в роботах зарубіжних дослідників, таких як: Альбер М., Амстронг С., Брюн М., Мескон М., Тейлор Ф., Файоль А., Хайнеман Д., Хедоури Ф.

Водночас роботи названих авторів, незважаючи на те, що в них висвітлюються численні важливі аспекти функціонування та розвитку сфери фізичної культури і спорту в умовах ринкових відносин, не дають системного уявлення про шляхи підвищення ефективності управління у сфері фізичної культури та спорту на регіональному рівні.

Мета і завдання дослідження Метою дослідження є науково-теоретичне обґрунтування шляхів підвищення ефективності управління сферою фізичної культури та спорту у Миколаївській області їх подальшої реалізації.

Досягнення поставленої мети зумовлює вирішення наступних завдань:

1. Здійснити аналіз науково-методичної літератури з проблем управління сферою фізичної культури та спорту;
2. Здійснити моніторинг рівня управління системою закладів у сфері фізичної культури і спорту у Миколаївській області;
3. Розробити шляхи підвищення ефективності управління сферою фізичної культури і спорту в Миколаївській області.

Об'єкт дослідження – процес управління сферою фізичної культури і спорту в Миколаївській області.

Предмет дослідження –шляхи підвищення ефективності управління сферою фізичної культури і спорту в Миколаївській області.

У процесі виконання дослідження було використано наступні *методи дослідження*: метод системного аналізу; аналіз наукової літератури та документів, що характеризують функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту; статистичні методи аналізу; моделювання; анкетування керівників структур, тренерів та спортсменів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- розроблено процесуальну і структурно-функціональну моделі управління у сфері фізичної культури та спорту Миколаївської області. Науковий аналіз структурно-функціональної моделі дав можливість встановити сутнісні відносини та зв'язки між рівнями управління структурою у сфері фізичної культури та спорту

- розроблено шляхи підвищення ефективності управління сферою фізичної культури і спорту в Миколаївській області щодо забезпечення подальшого функціонування та розвитку структури.

Практична значущість одержаних результатів. Результати дослідження можуть бути застосовані у різних практичних сферах, пов'язаних із функціонуванням та розвитком системи управління сферою фізичної культури та спорту на регіональному рівні.

Організаційною основою розвитку фізичної культури і спорту в Україні має стати розгалужена мережа спортивних організацій, клубів і центрів різних форм власності та орієнтації - оздоровлення, спортивні інтереси та певні види спорту. Держава повинна вжити заходів для створення належних умов і підтримки функціонування таких клубів і центрів у навчальних закладах, на підприємствах, в установах і організаціях та в місцях проживання.

У Миколаївській області сформувалися необхідні передумови розвитку фізичної культури та спорту, що мають специфічний характер, зумовлений спортивною культурою населення. І якщо для школярів, молоді і студентства її рівень достатньо високий, то для населення старшого і похилого віку рівень спортивної культури і залучення до занять фізичною культурою і спортом є дуже низьким. Співпраця усіх ланок, що забезпечують організацію, проведення та матеріальне забезпечення заходів з фізичної культури та спорту є запорукою підвищення рівня фізичної культури та спорту серед населення.

Мета моніторингу – розробити технологію проведення дослідження рівня управління структурами у сфері фізичної культури та спорту.

Методи дослідження. Застосовано методи емпіричних досліджень, зокрема, спостереження та опитувальний метод. Було проведено анкетування керівників, тренерів та спортсменів спортивних структур м. Миколаєва, що надають послуги у сфері фізичної культури та спорту. Математична обробка результатів дослідження виконувалась за допомогою статистичних методів та комп'ютерних технологій.

Бази проведення дослідження.

Для дослідження рівня управління структурами у сфері фізичної культури та спорту було охоплено десять обласних центрів, спортивних шкіл. Серед них такі:

- Обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву з вітрильного спорту "Обласний яхт-клуб";

- Миколаївська обласна комунальна комплексна дитячо-юнацька спортивна школа № 1;
- Миколаївська обласна дитячоюнацька спортивна школа «Обласний шахово-шашковий клуб» ім. М.В. Шелеста;
- Миколаївська обласна комунальна комплексна дитячо-юнацька спортивна школа;
- Дитячо-юнацька спортивна школа для осіб з інвалідністю;
- Миколаївський регіональний центр з фізичної культури і спорту інвалідів "ІНВАСПОРТ";
- Центр олімпійської підготовки з баскетболу та командних ігрових видів спорту;
- Миколаївський обласний центр фізичного здоров'я населення "СПОРТ ДЛЯ ВСІХ";
- Миколаївська обласна школа вищої спортивної майстерності;
- Центр олімпійської підготовки з пріоритетних видів спорту.

Учасники дослідження. У дослідженні взяли участь керівники, тренери і спортсмени вищеназваних закладів. Загальна кількість 60 респондентів серед них: керівників 10 осіб, тренерів 15 і спортсменів 35 осіб.

Результати дослідження. Вище зазначений моніторинг – це система організаційних заходів, спрямованих на забезпечення періодичного збирання, опрацювання та аналізу показників щодо стану управління, реалізації та задоволення послугами у сфері фізичної культури та спорту для різних груп населення з урахуванням їхніх потреб та цінностей, а також про основні чинники, які стримують процес залучення людей до рухової активності як важливої складової здорового способу життя.

Моніторинг проводився з метою отримання реальної, повної, своєчасної та достовірної інформації про оцінку та результати управління сферою фізичної культури та спорту та залучення населення до спорту, механізмів підтримки прогресивних тенденцій, шляхів попередження та усунення негативних процесів у Миколаївській області

Основні функції Моніторингу:

- 1) спостереження за процесами управління у сфері фізичної культури та спорту та організацій фізично-оздоровчої роботи, що надають послуги всім категоріям населення;
- 2) виявлення об'єктивних проблем у процесі надання послуг структурами у сфері фізичної культури та спорту;
- 3) порівняння оцінок надання послуг керівників, тренерів і споживачів послуг.

4) надання керівникам структур інформації про проблеми та пропозиції щодо удосконалення системи управління у сфері фізичної культури і спорту.

Моніторинг включає: опитування трьох груп респондентів: керівників вищезазначених спортивних структур; тренерів, що надають послуги у сфері фізичної культури та спорту; споживачі послуг. Дане опитування – це формалізоване структуроване інтерв'ювання, що включає відповіді на визначені запитання закритої і відкритої форми. Запропоновано конкретний перелік таких запитань та варіантів відповідей.

Результати анкетування керівників структур на питання: «Які види фізкультурно-оздоровчих послуг Ви надаєте у Вашій структурі?». Було зазначено, що в даних організаціях надаються наступні послуги: організація і проведення спортивних заходів; проведення занять з фізичної культури і спорту; проведення навчально-тренувального процесу; надання освітніх та інформаційно-консультативних послуг; надання послуг з фізкультурно-спортивної реабілітації. Це свідчить про те, що в структурах, що надають послуги у сфері фізичного виховання надається широкий спектр послуг.

Керівники цих організацій на 80% відсотків зазначили, що відчувають середню конкуренцію на ринку послуг і цю конкуренцію створюють лише комерційні структури.

Серед труднощів, які відчувають в управлінні структурою також керівники одностайні і зазначили на чималих витратах на організацію і фінансування, проблеми в оновленні матеріально-технічної бази.

Плани і перспективи подальшого розвитку керівники організацій вбачають у наступних шляхах: покращувати матеріально-технічне забезпечення закладу, розвивати сферу послуг, підвищувати рівень кваліфікації тренерів, залучати різноманітні групи населення, а також зазначили на підвищенні якості обслуговування споживачів послуг.

При опитуванні тренерів було залучено фахівців різних категорій: тренер, тренер 1 категорії, тренер 2 категорії, тренер вищої категорії. Також відрізнявся і стаж роботи тренерів від 6 місяців до 15-20 років.

Щодо питання про надання видів послуг, було продемонстровано універсальність тренерів при їх наданні. Кожен з тренерів зазначив на наданні від трьох до п'яти вищезазначених послуг.

Щодо задоволеністю якістю організації робочого місця тренери одногolosно відповіли, що потребує оновлення матеріально-технічна база та обладнання для тренування.

На питання: «чи існують перешкоди щодо виконання професійних обов'язків?». Більшість відповіла про відсутність перешкод і лише тренери-початківці зазначили на проблемах психологічного характеру, а саме; хвилювання під час тренувань, та моральне напруження.

Щодо перспектив подальшого розвитку респонденти запропонували наступні пропозиції:

- надання ще більш якісних послуг;
- збільшувати територію робочого місця;
- професійний розвиток тренерів;
- організація нових масових спортивних заходів;
- пропаганда здорового способу життя;
- збільшення популярності заняття фізичною культурою та спортом серед всіх верств населення та вікових груп.

Дані відповіді говорять про високі перспективи розвитку даних організацій, щодо надання послуг у сфері фізичної культури та спорту.

При опитуванні споживачів послуг ми тримали наступні результати.

Майже всі опитані споживачі послуг отримують спортивні послуги від півроку до 5 років. Це свідчить про отримання послуг і їх високу якість.

При визначенні причин відвідування закладу клієнти вказали на наступні: хороші умови і обладнання 20%, зручне розташування 30% та високий рівень тренерів 80%. Це свідчить про те, що все ж таки клієнт, в першу чергу звертає на якість і професіоналізм наданих послуг.

На пропозицію оцінити якість надання послуг за шкалою від 1 до 5. 50 % клієнтів оцінили послуги на відмінно, 30 % на добре і 20 % частково задоволені умовами. Серед проблем більшість, а саме 60 % зазначила на недостатньому рівні матеріально-технічного забезпечення, а щодо пропозицій вказали на покращення фінансування організацій, оновлення обладнання і умов для тренування.

Таким чином, відповіді респондентів дозволяють зробити нам висновки щодо позитивних тенденцій ринку надання спортивно-оздоровчих послуг у сфері фізичної культури та спорту у Миколаївській області.

На наш погляд, кожному спортивному закладу слід проаналізувати зручність його місця розташування для потенційних клієнтів, транспортну доступність, наявність під'їзних шляхів та стоянок для автотранспорту. Оскільки якістю спортивних послуг задоволені майже всі опитані клієнти, можна зробити висновок, що спортивні послуги в спортивних закладах Миколаївської області досить якісні. Для підвищення відвідуваності

спортивних закладів необхідно формувати їх позитивний імідж, рекламувати переваги, залучати відомих спортсменів Миколаєва до рекламних кампаній цих спортивних закладів.

У процесі дослідження встановлено, що успішний розвиток галузі фізичної культури та спорту можливий лише за умови впровадження ефективних методів, засобів, форм, технологій управління, які мали б ґрунтуватися на адаптованій до сучасних реалій нормативно-правовій базі і були здатні вирішувати соціально-економічні проблеми, пов'язані із функціонуванням та розвитком фізичної культури та спорту. Як показує практика, труднощі та помилки, властиві управлінню фізичною культурою та спортом, зумовлені відсутністю комплексних теоретичних розробок у цій сфері, які мають охоплювати та моделювати систему управління фізичною культурою й спортом з усіма її функціональними складовими. Тому актуальною є необхідність розробки теоретичних і методологічних засад системи управління фізичною культурою й спортом.

Управлінська модель сфери фізичної культури та спорту складається з двох підсистем, зумовлених поставленими завданнями, а саме: *процесуальна модель* зображена на рис. 1.

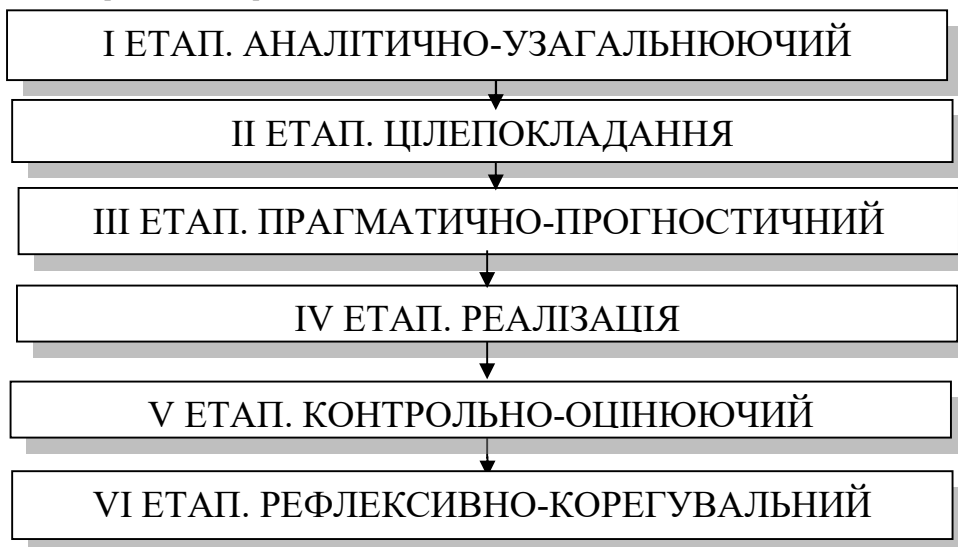

Рис.1. Процесуальна модель управління сферою фізичної культури та спорту

Розроблена *структурно-функціональна модель* передбачає поетапну реалізацію управління якістю розвитку організацією у фізичній культурі та спорті відповідно до чотирьох рівнів.

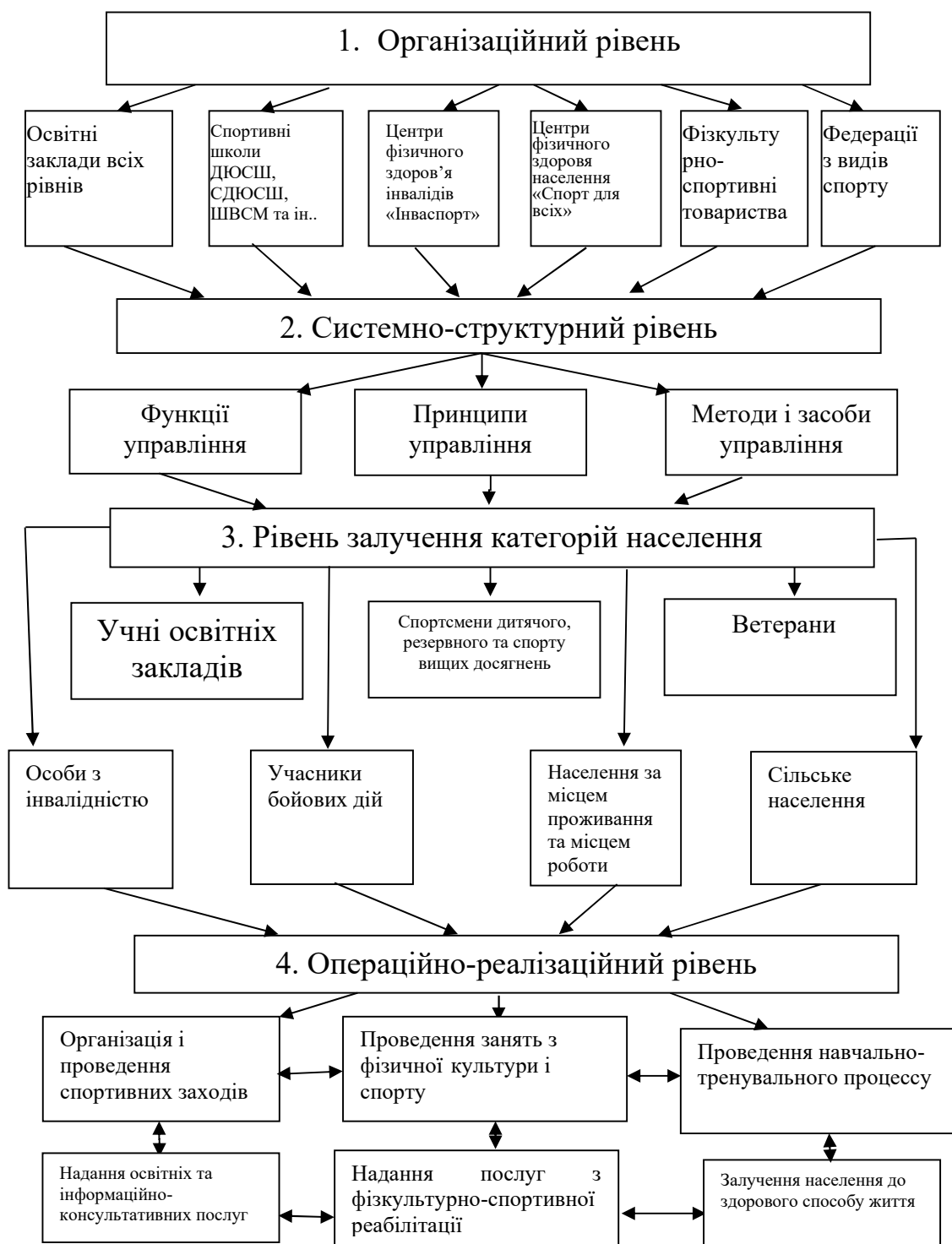

Рис. 2. Структурно-функціональна модель управління у сфері фізичної культури та спорту

Організаційний рівень забезпечує базу функціонування сфери фізичної культури та спорту через механізм взаємодії усіх організацій, що забезпечують фізкультурно-спортивними послугами із чітким розподілом відповідальності та забезпеченням гарантії якості.

Системно-структурний рівень є концептуальною квінтесенцією якості функціонування та розвитку сфери фізичної культури та спорту на системному, цільовому, організаційному вимірах. Що включає основні складові механізму управління: функції, принципи та методи управління. Зміст цього механізму полягає в сукупності засобів, методів, принципів, важелів впливу, які спрямовані на забезпечення ефективної реалізації характерних для окремої структури цілей, які можуть найбільш повно задовольнити суспільні, колективні, індивідуальні інтереси і потреби усіх учасників процесу надання та отримання послуг у сфері фізичного виховання та спорту: керівників, професійного персоналу та різних верств населення.

На рівні залучення різних категорій населення формується система надання фізкультурно-оздоровчих послуг, що охолює: учнів освітніх закладів всіх рівнів, спортсменів ДЮСШ, СДЮСШ, ШВСМ, центрів олімпійської підготовки, ветеранів спорту, осіб з інвалідністю, учасників бойових дій, міське та сільське населення за місцем проживання та місцем роботи.

Операційно-реалізаційний рівень визначає економічні аспекти управління якістю на рівні установи, підприємства, організації фізкультурно-спортивного спрямування, що реалізує свою діяльність через повний пакет послуг.

Дана модель функціонуватиме за умов пошуку шляхів підвищення її реалізації у сфері фізичної культури та спорту.

Першим шляхом підвищення ефективності управління сферою фізичної культури та спорту має включати обов'язковий аналіз місцевого ринку фізкультурно-оздоровчих послуг, що дозволить виявити тенденції його розвитку у певному регіоні, місті, районі.

Такий аналіз передбачає вирішення наступних завдань:

- дослідження, аналіз і оцінка реальних і потенційних потреб населення;
- першочерговим завданням на місцевому ринку спортивних послуг є вивчення попиту мешканців Миколаївської області на фізкультурно-спортивні послуги та виявлення незадоволеного попиту і чинників, що його зумовили.

Одним з шляхів, що повинен здійснюватися на рівні держави це стимулювання розвитку ринку оздоровчих, рекреаційних та реабілітаційних послуг засобами фізичної культури та спорту, сприяти отриманню пільг організаціям всіх форм власності, які надають відповідні якісні послуги населенню. Створення умов для розвитку регулярної рухової активності різних верств населення для зміцнення здоров'я з урахуванням інтересів, побажань, здібностей та індивідуальних особливостей кожного.

Насичення спортивними спорудами у кількості і якості, що надасть змогу створити необхідні умови для залучення різних категорій громадян до занять фізичною культурою і спортом та підвищити рівень забезпеченості населення спортивними спорудами, які б давали можливість забезпечити на даних спорудах максимальний обсяг рухової активності.

Оволодіння спортивно-оздоровчими організаціями значної автономії, незалежності і свободи діяльності. Взаємодії з громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості та іншими суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.

Юридичним визнанням рівноправності різних видів і форм власності. На цій підставі в системі фізичної культури та спорту повинні створюватися нові, в тому числі недержавні (муніципальні, приватні, комерційні) спортивно-оздоровчі організації та їх об'єднання. Спортивні організації мають можливість організовувати платні заняття і комерційну діяльність, залучати небюджетні кошти.

Надання права формувати свій педагогічний колектив і обслуговуючий персонал, самостійно розпоряджатись фінансовими ресурсами, розвивати свою матеріально-технічну базу, займатися рекламно-видавничою діяльністю, розширювати номенклатуру видів рухової активності і спорту, вести інноваційну діяльність та запроваджувати нові технології.

Перспективи розвитку ринку фізкультурних послуг також пов'язані з тим, що більшість молоді і дорослих перестали звертати увагу на організаційну форму, відомчу належність і форму власності тих спортивно-оздоровчих організацій, послугами яких вони користуються. Тому саме комерційні структури виходять на перше місце в рейтингу спортивних закладів тому, що в них працюють дійсно зацікавлені підприємці, які отримують грошову вигоду за надання послуг. В державних структурах часто діяльність тренера базується на ентузіазмі і альтруїзмі.

Об'єктивними передумовами для збільшення попиту на фізкультурно-оздоровні послуги є здатність задовольнити

найрізноманітніші інтереси, потреби і попит населення. Для цього треба реалізовувати новітні технології у фізичному вихованні та спорті, використовувати нове сучасне обладнання, впроваджувати реабілітаційні та медичні послуги.

Великий діапазон шляхів удосконалення управління сферою фізичної культури та спорту лежить у напрямі удосконалення господарсько-економічних відносин, а саме: організація і проведення спортивних заходів, пошук і відбір перспективних спортсменів, забезпечення наповнюваності спортивних груп, вирішення проблем матеріально-технічного оснащення спортивного закладу, забезпечення і оцінка якості фізкультурно-оздоровчої і навчально-тренувальної роботи – це лише незначний перелік дій, які входять до господарсько-економічних функцій керівника структури, що забезпечує сферу фізичного виховання та спорту.

Ще одним пріоритетним напрямом удосконалення діяльності спортивних закладів, що надають послуги різним верствам населення – є аналіз, оцінка та прогнозування стану та розвитку в регіоні фізкультурно-оздоровчих послуг, на надання яких розраховує дана організація, включаючи дослідження діяльності конкурентів (фітнес зали, тренажерні зали та ін.)

Важливою передумовою затвердження маркетингу є виникнення і розвиток конкуренції між спортивно-оздоровчими організаціями. В умовах розвитку підприємництва ведення конкурентної боротьби є невід'ємною частиною культури ділової активності спортивно-оздоровчих комерційних і некомерційних організацій. Так, більшість керівників організацій спортивно-оздоровчої спрямованості вважають обов'язковим включення цілей конкуренції у загальний перелік стратегічних і тактичних цілей організації.

Наступним етапом є удосконалення асортименту послуг закладу з фізичного виховання та спорту. Це можливо реалізувати шляхом розширення асортименту послуг, але керівнику треба пам'ятати про обов'язкове забезпечення якості цих послуг. Якщо це освітні послуги, то співпрацювати з професійними фахівцями високого класу, що демонструють об'єктивно позитивні, достовірні результати діяльності у цьому напрямку.

В Миколаївській області широко розвинута база освітніх закладів, що готують професіоналів галузі фізичної культури та спорту на високому

рівні. А також створюють умови для професіонального зростання і підвищення кваліфікації спеціалістів сфери фізичної культури та спорту.

Ще одним шляхом управління у сфері фізичної культури та спорту є удосконалення якості сервісного обслуговування. Підвищення якості необхідно розглядати з соціальної, технічної та економічної точок зору. Якість послуги – це сукупність характеристик послуги, що означає її здатність задовольняти встановлені або передбачувальні потреби споживача.

Якість виконаної послуги – це відповідність виконаної роботи вимогам стандарту, технічним умовам, а також індивідуальним вимогам споживача-клієнта. Оптимальним значенням показника якості послуг є те, при якому досягається найбільший корисний ефект від споживання при заданих витратах на її створення та споживання. Якість послуг з фізичної культури та спорту залежить від багатьох факторів:

- технічні фактори, до яких належать технічне забезпечення спортивного закладу, нове сучасне обладнання і його обслуговування та ремонт;
- організаційні фактори – це розподіл обов'язків, спеціалізація надання послуг, форми організації надання спортивних послуг (індивідуальні заняття, заняття в групі, з тренером або самостійно та ін.), а також форми і методи контролю за наданням послуг;
- до економічних факторів належить форми і рівень зарплати персоналу, рівень витрат на технічне обслуговування обладнання, оплата за комунальні послуги та пошук технологій підвищення продуктивності праці;
- суб'єктивні фактори. В забезпеченні якості надання спортивних послуг в фізкультурно-спортивному закладі значну роль відіграє особистість тренера, що безпосередньо співпрацює з клієнтом. Тренер це людина з її професійною підготовкою, особистісно - психологічними особливостями, які по-різному впливають на перелічені вище фактори

Маркетингове забезпечення збуту послуг та розробки нових послуг. Прагнення спортивно-оздоровчих організацій до розширення збуту своїх послуг (шляхом залучення якомога більшої кількості споживачів, активізації рекламної діяльності, удосконалення системи пошуку і відбору цільових споживачів і т. ін.).

Реклама послуг з фізичної культури та спорту, що надає структура. Популяризації здорового способу життя та подолання стану суспільної байдужості до здоров'я, у тому числі за рахунок широкого впровадження соціальної реклами різних аспектів здорового способу життя в усіх засобах масової інформації; Цей напрям реалізовується за рахунок таких рекламних